

Venujem Kate Garrickovej

Jedného dňa po zobudení zistím,
že okolo mňa postavili labyrint,
a uľaví sa mi.

Penny Wilsonová neznesiteľne túžila po bábätku. Myslím si to, pretože mi venovala až priveľa lásky na to, že ma mala strážiť len hodinu a pol. Nepochybne si pospevovala uspávanku, chytala ma za drobučké prstíky, bozkávala ma na líčka, hladila po hlavičke a fúkala mi do vlasov ako do odkvitnutej púpavy. Zuby mi už narástli, ale kosti som prehlnúť nedokázala, na to som ešte bola primalá. Keď sa matka vrátila domov, našla ma sedieť uprostred tých kostí v obývačke na koberci.

Keď moja matka naposledy videla Penny Wilsonovú, ešte mala tvár. Viem, že mama zvrieskla, veď kto by nezvrieskol. Keď som podrástla, povedala mi, že si myslela, že moja opatrovatelka padla za obeť satanistickému kultu. Musela sa zaplietť do čohosi divného na predmestí.

Nešlo o kult. Keby šlo o kult, boli by ma uniesli a robili mi nevyúslovné veci. Lenže ja som spala na podlahe vedľa hĺby kostí, na lícach mi usychali slzy a ústa som mala ešte stále od krvi. Už vtedy som sa nenávidela. Nič z toho si nepamätám, ale viem to.

Hoci si mama všimla krvavý predok mojich nohavíc na traky značky OshKosh, hoci zbadala, že mám krv aj na tvári, v skutočnosti to *nevidela*. Keď mi roztvorila ústa a strčila dnu ukazovák, lebo matky sú odvážne stvorenia a tá moja je z nich najodvážnejšia, našla mi medzi ďasnami čosi tvrdé. Vytiahla to a zahľadela sa na to. Bolo to kladivko z ušného bubienka Penny Wilsonovej.

Penny Wilsonová bývala na opačnej strane dvora v našom bytovom komplexe. Žila sama a privyrábala si príležitostnými prácami, takže trvalo niekoľko dní, kým si niekto všimol, že zmizla. To bolo prvýkrát, čo sme sa museli zbalíť a rýchlo vypadnúť, a často premýšľam nad tým, či moja matka už vtedy tušila, aká v tom raz bude dobrá. Keď sme sa sťahovali naposledy, zbalila nás za dvanásť minút.

Nedávno som sa jej pýtala na Penny Wilsonovú: *Ako vyzerala? Odkiaľ bola? Koľko mala rokov? Čítala veľa kníh? Bola milá?* Sedeli sme v aute, ale necestovali sme do nového mesta. Keď som niečo spravila, vždy sme sa o tom rozprávali až s odstupom času.

„Načo to chceš všetko vedieť, Maren?“ vzdychla, pričom si palcom a ukazovákom pretierala oči.

„Proste chcem.“

„Bola to blondína. Mala dlhé vlasy a stále ich nosila rozpustené. Bola mladá, mladšia ako ja, ale myslím si, že nemala veľa priateľov. Bola veľmi tichá.“ Mamin hlas sa pri nechcenej spomienke zadrhol. „Pamätám sa, že keď som sa jej opýtala, či by tá v ten deň mohla postrážiť, rozžiarila sa.“ Chrbtom ruky si utrela slzy a vyzerala nahnevane. „Chápeš? Nemá zmysel rozprávať sa o tom, keď s tým aj tak nič nemôžeš urobiť. Čo sa stalo, stalo sa.“

Chvíľu som premýšľala. „Mama?“

„Áno?“

„Čo si spravila s kostami?“

Tak dlho mlčala, až som sa začala báť odpovede. Vždy s nami totiž cestoval jeden kufor, ktorý som ju nikdy nevidela otvoriť. Nakoniec prehovorila: „Na niektoré veci ti nikdy neodpoviem, bez ohľadu na to, koľkokrát sa budeš pýtať.“

Matka bola ku mne dobrá. Nikdy sa nepýtala *čo si spravila* alebo *čo si zač*.

Mama odišla. Vstala ešte za tmy, zbalila si pár vecí a nasadla do auta. Už ma neľúbila. Azda by som ju mohla viniť, keby ma nikdy neľúbila?

Vždy keď sme niekde ostali dosť dlho na to, aby sme začali na všetko zabúdať, budila ma ráno piesňou *Spievanie v daždi*.

„Dobré ráno, dobré ráááno! Celú noc sme hovorili...“

Akurát pri tom spievaní zakaždým vyzerala smutne. Aj v deň mojich narodenín 30. mája ma zobudila spevom. Bola sobota a my sme si na celý deň naplánovali zábavný program. Objala som vankúš a opýtala sa: „Prečo vždy takto spievaš?“

Roztiahla závesy, zavrela oči a usmiala sa, nastavujúc tvár slnku. „Ako takto?“

„Ako keby si radšej išla spať v rozumnom čase.“

Zasmiala sa, sadla si na peľasť postele a cez perinu ma pohladkala po kolene. „Všetko najlepšie, Maren.“ Už dávno som ju nevidela takú šťastnú.

Natiahla som sa ponad lievance s kúskami čokolády a siahla som do darčekovej tašky. Ležala v nej jediná veľká kniha – *Pán prsteňov*, tri zväzky v jednom – a darčeková poukážka do kníhkupectva Barnes & Noble. Väčšinu dňa

sme strávili tam. Večer ma vzala do talianskej reštaurácie. Do *ozajstnej* talianskej reštaurácie, kde sa kuchár a čašníci zhovárali svojím materinským jazykom, steny pokrývali čiernobiele rodinné fotografie a z polievky minestrone sa človek najedol na niekoľko dní. Bolo tam šero a zrejme nikdy nezabudnem, ako sa mame na tvári mihotalo svetlo sviečky zasadenej do vínovej fľaše, keď si k perám dvíhala lyžicu polievky. Rozprávali sme sa o tom, ako sa mi darí v škole a ako jej to ide v práci. Rozprávali sme sa o tom, ako pôjdem na vysokú: čo by sa mi páčilo študovať a čím by som sa chcela stať. Potom nám na stôl položili mäkký štvorček tiramisu so sviečkou zapichnutou uprostred a čašníci mi v taliančine spoločne zaspievali *Buon compleanno a te*.

Potom ma vzala na posledné premietanie *Titanicu* a ja som sa na tri hodiny ponorila do príbehu ako pri čítaní svojich obľúbených kníh. Bola som krásna a odvážna, predurčená milovať a prežiť, byť šťastná a všetko si pamätať. V skutočnom živote ma nič podobné nečakalo, ale v príjemnej temnote ošarpaného starého kina som na to zabudla.

Nakoniec som sa spokojná a vyčerpaná dotackala do postele s vedomím, že ráno ma budú čakať zvyšky hostiny a nová kniha. Lenže keď som sa zobudila, byť bol akýsi tichý a necítila som vôňu kávy. Niečo sa zmenilo.

Vyšla som na chodbu a zamierila do kuchyne, kde som na stole našla lístok:

Som tvoja matka a ľúbim ťa, ale už ďalej nemôžem.

Nemohla predsa odísť. Nemohla. Ako by mohla?

Prezerala som si vlastné ruky, dlane a hánky, akoby mi ani nepatrili. Nič mi nepatrilo: ani stolička, na ktorú som

klesla, ani stôl, o ktorý som sa oprela čelom, ani okno, ktorým som hľadela von. Ani moja vlastná matka.

Nerozumela som tomu. Už šesť mesiacov som predsa nič zlé nespravila. Mame sa v novej práci darilo a v byte sa nám páčilo. Nedávalo to zmysel.

Vbehla som do jej izby, obliečky aj prikrývka boli na posteli. Nechala tam aj iné veci. Na nočnom stolíku ležali prečítané romány v mäkkej väzbe. V kúpeľni ostali takmer prázdne obaly od šampónu a krému na ruky. V skrini viselo na lacných kovových vešiakoch z čistiarne niekoľko menej pekných blúzok. Vždy keď sme sa sťahovali, podobné veci sme nechávali na starom mieste, lenže ona tu tentoraz nechala aj mňa.

Rozochvene som sa vrátila do kuchyne a znova som si ten lístok prečítala. Neviem, či sa dá čítať medzi riadkami jedinej vety, ale ja som tam našla všetko, čo priamo nedokázala povedať:

Už tá viac nedokážem chrániť, Maren. Nie, keď to svet treba chrániť pred tebou.

Keby si vedela, koľkokrát som tá chcela udať, nechať tá zavrieť, aby si to už nikdy nemohla spraviť znova...

Keby si vedela, ako sa nenávidím za to, že som tá priviedla na tento svet...

Vedela som to. A mala som si to uvedomiť, už keď ma vzala na narodeniny von, náš posledný spoločný deň mal byť výnimočný. Plánovala to.

Vždy som pre ňu bola len príťažou. Príťažou a zdrojom hrôzy. Celý čas to všetko robila len preto, že sa ma bála.

Cítila som sa čudne. Keď je niekde príliš ticho, človeku začne zvonit v hlave. Ibaže mne tam zvonilo, akoby som sa čelom opierala o kostolný zvon.

Náhle som si všimla, že na stole leží ešte niečo: hrubá biela obálka. Nemusela som ju otvoriť, aby som vedela, že sú v nej peniaze. Zdvihol sa mi žalúdok. Vstala som a vytackala sa z kuchyne.

Vliezla som do postele, zakuterala sa pod perinu a čo najviac som sa skrútila. Nevedela som, čo iné urobiť. Chcela som sa z toho vyspať, znova sa zobudiť a zistiť, že sa to nestalo, ale viete, ako to býva, keď zúfalo chcete znova zaspať. Keď *čokoľvek* chcete zúfalo.

Zvyšok dňa som strávila v hmle. *Pána prsteňov* som ani neotvorila. Čítala som len slová na lístku. Neskôr som zase vstala a motala sa po byte, nemala som chuť na jedlo, lebo mi bolo zle, a keď sa zotmelo, zase som sa vrátila do postele a celé hodiny bdela. Už som nechcela žiť. Aký život by ma už len čakal?

V prázdnom byte som nedokázala zaspať. Nemala som už ani nad čím plakať, nič mi nenechala. To, čo mala rada, si vzala so sebou.

Penny Wilsonová bola mojou prvou a poslednou opatrovateľkou. Odvtedy ma mama dávala do škôlky, kde boli za mestnanci preťaženi a slabo platení, takže nehrozilo, že by si ma niekto príliš oblúbil.

Celé roky sa nič nestalo. Bola som dokonalé dieťa, tiché a pokojné, a rada som sa učila. Mama časom presvedčila samu seba, že som tú strašnú vec nespravila. Spomienky sa rokmi skresľujú a menia na pravdy, s ktorými sa nám žije ľahšie. Bol za tým satanistický kult. Zavraždil moju opatrovateľku, vykúpil ma v krvi a dal mi žuť ušný bubienok. Nemohla som za to, ja som nič nespravila. Nebola som monštrum.

Takže keď som mala osem rokov, mama ma poslala do letného tábora. Išlo o jedno z tých miest, kde chlapci a dievčatá bývajú v chatkách na opačných brehoch jazera. Oddelene sme sedeli aj v jedálni a málokedy nám dovolili hrať sa spoločne. Dievčatá na umeleckých dielnach vyrábali ozdobné kľúčanky a náramky priateľstva a neskôr sme sa učili, ako nazbierať raždie a založiť oheň, hoci po zotmení sme nikdy žiadnu vatru nezapalovali. Spali sme v poschodových posteliach, osem dievčat na jednu chatku, a každý večer pred spaním nám táborová vedúca prezerala hlavy, či niektorá nemá kliešťa.

Ráno čo ráno sme sa kúpali v jazere, dokonca aj keď sa zamračilo a voda bola chladná a mútna. Iné dievčatá vchádzali do vody len po pás a na plytčine apaticky čakali, kým zvonček ohlási obed.

Ja som však vedela dobre plávať. V temnej chladnej vode som mala konečne pocit, že žijem. Občas som dokonca v plavkách aj zaspala. Jedno ráno som si zaumienila, že preplávam jazero až na chlapčenskú stranu. Len tak, aby som si mohla povedať, že som to dokázala. Tak som plávala a plávala a užívala si, ako si moje údy razia cestu čerstvou vodou, sotva som si uvedomovala, že na mňa plavčiek píska, aby som sa vrátila.

Zastala som, aby som sa zorientovala, a vtedy som ho zbadala. Iste dostal podobný nápad: že sa vyberie na dievčenskú stranu. „Ahoj,“ zvolal.

„Ahoj,“ odvetila som.

Chvíľu sme asi päť metrov od seba šliapali vodu a vymieňali si pohľady. Nad hlavami sa nám kopili mraky. Každú chvíľu sa mohlo rozpršať. Plavčici na oboch stranách jazera zúfalo duli do píšťaliek. Priplávali sme k sebe tak blízko,

že keby sme natiahli ruky, mohli sme sa dotknúť prstami. Chlapec mal žiarivo červené vlasy a v živote som nevidela nikoho pehavejšieho. Sotva mu cez tie pehy presvitala bledá pokožka. Sprisahanecky sa na mňa uškrnul, ako keby sme sa poznali a dohodli, že sa stretneme uprostred jazera, kam sa nik iný nedovážil plávať.

Obzrela som sa. „Asi máme problém.“

„Ak tu ostaneme navždy, tak nie,“ povedal.

Usmiala som sa. „Až taká dobrá plavkyňa nie som.“

„Naučím ťa, ako ostaneš na hladine celé hodiny. Stačí sa uvoľniť a dovoliť mozgu, aby sa vznášal. Pozri.“ Lahol si na chrbát a ponoril si uši. Z vody mu trčala len tvár otočená k nebu, kde malo byť slnko.

„Nikdy sa pri tom neunavíš?“ ozvala som sa hlasnejšie, aby ma počul.

Chlapec sa vrátil do zvislej polohy a vytriasol si z uší vodu. „Nie.“

Tak som to skúsila tiež. Náhle sme sa ocitli blízko seba, dosť blízko na to, aby sa načiahol a dotkol mojej ruky. So smiechom som sa vynorila a zabubnovala mu prstami po paži.

„Ja viem,“ povedal. „Som veľmi pehavý.“

Plavčíci na oboch stranách brehu ďalej vypiskovali, počula som ich dokonca aj s ušami pod hladinou, ale vedela som, že neskočia do jazera, aby nás vytiahli. Dokonca ani plavčíci sa v tej vode nechceli kúpať.

Netuším, ako dlho sme tam ostali, ale asi nie tak dlho, ako si pamätám. Keby to bol príbeh niekoho iného, išlo by o prvú detskú lásku.

Volal sa Luke a našiel spôsob, ako sa so mnou spojiť. Trvalo to pár dní. Dvakrát mi nechal odkaz na vankúši a raz ma po

obede odviezol za rekreačnú budovu. Pod pazuchou niesol škatuľu od topánok. Keď sme sa schovali, otvoril škatuľu a ukázal mi svoju zbierku kukiel cikád. „Zbieram ich v krí-koch,“ oznámil mi, akoby šlo o nejaké veľké tajomstvo. „Je to vonkajšia kostra. Zvliekajú ju raz za život. Nie je to super?“ Vytiahol z krabice jednu kuklu a vložil si ju do úst.

„Sú fakt chutné,“ povedal chrúmajúc. „Prečo sa tváriš tak zhnusené?“

„Netvárim.“

„Ale tváriš. Nebuď baba.“ Vytiahol ďalšiu kuklu. „Na, vyskúšaj.“ *Chrum, chrum.* „Na večeri musím uchmatnúť sol-ničku, posolené budú ešte lepšie.“

Vložil mi kuklu do dlane a ja som na ňu pozrela. V akomsi temnom kúte mysle mi prebleslo: O veciach, ktoré sa nemajú jesť, niečo viem.

Potom sa ozvala píšťalka, signál, že sa máme dostať na poobedňajšie rávanie táborníkov. Pustila som kuklu naspäť do škatule a rozbehla sa preč.

V ten večer som si pod vankúšom našla tretí odkaz. Prvé dva napísal, akoby sa predstavoval novej kamarátke, s ktorou si posielala listy: *Volám sa Luke Vanderwall, som zo Springfieldu v štáte Delaware + mám dve malé sestry, toto je môj tretí tábor v Ameewagane + je to môj obľúbený čas v roku. Som rád, že si tu. Teraz mám konečne s kým plávať, aj keď preto musíme porušovať pravidlá...*

Ďalší odkaz bol krátky. *Stretneme sa o 11, písal + pôjdeme von + zažijeme veľa dobrodružstiev.*

V ten večer som si pod pyžamo obliekla plavky. Ležala som v posteli a čakala, kým začnú ostatné dievčatá pravidel-ne odfukovať, potom som odsunula závoru na sieťovaných dverách a vykĺzla z chatky. Už ma čakal, stál za oblúkom

svetla pred chatkou. Po špičkách som k nemu podišla a on ma chytil za ruku a vtiahol do tmy. „No tak,“ zašepkal.

„Nemôžem.“ *Nemala by som.*

„Jasné, že môžeš. Poď! Chcem ti niečo ukázať.“ Ruka v ruke sme sa popri rekreačnej budove potkýnali smerom k chlapčenskému tábore. Po pár minútach som medzi stromami zahliadla chatky, ale on ma od nich ťahal preč, hlbšie do tmy.

Cez deň som si vôbec nevšimla, ako les ožíva. Nad vrcholkami stromov visel ustupujúci mesiac a svietil akurát dosť na to, aby sme si videli pod nohy.

Všade naokolo sa mihotali zlatozelené svetlušky. Rozmýšľala som, aké správy si vymieňajú. Predstavovala som si, že chladný, čerstvý nočný vánok je dych borovic a les bzučí neviditeľným orchestrom cikád a sov a ropúch.

V nose ma poštekľil dym z horiaceho dreva. Nieкто si neďaleko Ameewaganu robil táborák. „Dal by som si párok,“ ozval sa Luke túžobne. Potom sa pred nami čosi zaligotalo, ale keď sme sa priblížili, vedela som, že to nie je oheň.

V lese nás čakal zvnútra osvetlený červený stan. Nebol to však ozajstný stan s rozťahovacími kovovými tyčami a zip-som, aký si človek kúpi v obchode, takže vyzeral ešte tajomnejšie. Luke kdesi zohnal červenú celtovinu a prehodil ju cez šnúru na bielizeň natiahnutú medzi dvoma stromami. Chvíľu som len stála a kochala sa. Mohla som predstierať, že je to zázračný stan, a keď doň vlezím, ocitnem sa na preplnenom marockom bazári.

„To si spravil ty?“

„Hej,“ prisvedčil. „Pre teba.“

Pamätám sa, že vtedy som to prvýkrát pocítila. Stála som v tme vedľa Luka, vdychovala teplý nočný vzduch a cítila

som ho celého až po žmolky medzi prstami na nohách. Ešte páchol po špinavom jazere ako pokazené vajcia. Po večeri si neumyl zuby, a vždy keď vydýchol, cítila som čili prášok zo sendviča s mletým mäsom.

Náhle mi svitlo a rozochvela som sa: hlad a istota. O Penny Wilsonovej som nič nevedela. Len sa ma zmocnil pocit, že keď som bola malá, urobila som čosi strašné a o chvíľu sa to asi zopakuje. Stan nebol čarovný, ale ja som vedela, že jeden z nás z neho už nikdy nevyjde.

„Musím sa vrátiť,“ ozvala som sa.

„Nebuď padavka! Nikto nás tu nenájde. Všetci spia. Ty sa so mnou nechceš hrať?“

„Chcem,“ zašepkala som. „Ale...“

Vzal ma za ruku a vtiahol do stanu.

Na to, že išlo o improvizovaný úkryt, bol celkom dobre zásobený: čakali nás dve plechovky Spriteu, balenie figových koláčikov značky Newton, vrečko kukuričných lupienkov Doritos, modrý spacák, škatuľa plná kukiel cikád, elektrický lampáš, román, v ktorom si človek môže vybrať, ako sa príbeh skončí, a karty. Luke si sadol do tureckého sedu a vytiahol zo spacáka vankúš. „Vravel som si, že by sme tu mohli ostať cez noc. Dal som preč všetky konáriky. Zem je aj tak tvrdá, ale asi to je celkom dobrý tréning prežitia. Keď vyrastiem, budem strážcom lesa. Vieš, čo robí strážca lesa, že?“ Pokrútila som hlavou. „Chodí po lesoch a dáva pozor, aby nikto nerúbal stromy a nestrielal zvieratá a nerobil zlé veci. To budem robiť aj ja.“

Vzala som si román. *Útek z utópie*. Na obálke boli dve deti stratené v džungli a zem pod ich nohami sa drobila do priepasti. *Vyber si z 13 rôznych záverov! Len na tebe záleží, či sa to skončí víťazstvom alebo katastrofou!*